

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 26 listopada 2010 r. (10.12)
(OR. en)**

16864/10

**ESPACE 19
COMPET 390
RECH 392
IND 161
TRANS 349
ENER 343
REGIO 95
ECOFIN 759
CODUN 47
ENV 804
EDUC 213**

WYNIK PRAC

Od: Rada ds. Konkurencyjności w dniu 25 listopada 2010 r.

Nr poprz. dok.: 16129/10 ESPACE 11 COMPET 351 RECH 363 IND 145 TRANS 318 ENER
316 REGIO 83 ECOFIN 718 CODUN 42 ENV 761

Dotyczy: Rezolucja Rady: „Globalne wyzwania: pełne wykorzystanie europejskich
systemów kosmicznych”

Delegacje otrzymują w załączeniu rezolucję Rady zatytułowaną „Globalne wyzwania: pełne wykorzystanie europejskich systemów kosmicznych” przyjętą na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 25 listopada 2010 r., odzwierciedlającą kierunki zatwierdzone wspólnie przez Unię Europejską i Europejską Agencję Kosmiczną (ESA) podczas siódmego posiedzenia Rady ds. Przestrzeni Kosmicznej w dniu 25 listopada 2010 r.

REZOLUCJA

„Globalne wyzwania: pełne wykorzystanie europejskich systemów kosmicznych”

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

UWZGLĘDNIAJĄC Umowę ramową między Wspólnotą Europejską, której następcą prawnym stała się Unia Europejska, a Europejską Agencją Kosmiczną (dalej zwaną „umową ramową”), która to umowa weszła w życie w dniu 28 maja 2004 r.¹, oraz coraz ściślejszą współpracę między tymi stronami;

UWZGLĘDNIAJĄC europejską politykę kosmiczną, która została przyjęta z zadowoleniem i poparta przez Radę UE i Radę ESA na szczeblu ministerialnym w dniu 22 maja 2007 r., oraz WYRAŻAJĄC ZADOWOLENIE z postępów, jakie Komisja Europejska i ESA poczyniły w realizacji tej polityki;

PRZYWOŁUJĄC rezolucje Rady ds. Przestrzeni Kosmicznej z 22 maja 2007 r. oraz 26 września 2008 r., a także kierunki działania przedstawione 25 listopada 2004 r., 7 czerwca 2005 r., 28 listopada 2005 r. i 29 maja 2009 r.;

PRZYWOŁUJĄC rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie europejskiej polityki kosmicznej: w jaki sposób przybliżyć przestrzeń kosmiczną do Ziemi;

PRZYWOŁUJĄC przyjęte przez Radę Europejską obradującą w dniach 11–12 grudnia 2008 r. konkluzje prezydencji w sprawie potrzeby włączenia technologii kosmicznych i związanych z nimi usług do przewidywanego Europejskiego planu na rzecz innowacji;

¹ Dz.U. L 261 z 6.8.2004, s. 64

ZAUWAŻAJĄC, że uzyskanie przez UE – wraz z wejściem w życie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – kompetencji do prowadzenia działań w dziedzinie przestrzeni kosmicznej wzmacnia polityczny wymiar przestrzeni kosmicznej w Europie;

W PEŁNI ŚWIADOMA, że przestrzeń kosmiczna umożliwia realizację polityk UE i może wnieść duży wkład w dziesięcioletnią strategię pt. „*Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” przyjętą przez Radę Europejską w dniu 17 czerwca 2010 r.;

POTWIERDZAJĄC, że przestrzeń kosmiczna ma znaczenie strategiczne i jest jednym z głównych elementów niezależnego podejmowania decyzji i działań;

WYRAŻAJĄC NADZIEJĘ, że Europa będzie mogła nadal rozwijać światowej klasy infrastruktury i aplikacje kosmiczne, a także dysponować sprawnymi operacyjnymi systemami kosmicznymi w służbie swoich obywateli;

I - Strategia i inwestycje

1. ZWRACA SIĘ do UE, ESA i ich państw członkowskich o dalsze wspólne rozwijanie ogólnej strategii kosmicznej, aby:
 - a. umożliwić nowy wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w Europie, wyzwolić potencjał w zakresie innowacji oraz wspierać postępy w osiągnięciu światowej klasy wyników naukowych;
 - b. prowadzić działania w odpowiedzi na cele polityki publicznej i potrzeby użytkowników na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim;
 - c. przyczyniać się do rozwoju kadr pracujących w nauce i zawodach technicznych w Europie;

2. WZYWA UE, ESA i ich państwa członkowskie do podjęcia działań niezbędnych, aby:
 - a. dalej rozwijały bazę naukową i przemysłową w całej Europie w celu zwiększenia dostępności technologii kosmicznych o decydującym znaczeniu (np. elementów elektronicznych), wyrzutni, systemów satelitarnych i wiedzy fachowej;
 - b. promowały rozwój solidnego komercyjnego sektora kosmicznego jako jednego z głównych elementów europejskiego przemysłu kosmicznego, który byłby zgodny z zasadami trwałego rozwoju;

- c. chroniły satelity i sygnały satelitarne oraz zabezpieczały częstotliwości, uwzględniając pojawiające się nowe zagrożenia dla potencjału kosmicznego;
 - d. zapewniły zaprojektowanie swoich obecnych i przyszłych działań w przestrzeni kosmicznej, w tym badań i rozwoju, w sposób pozwalający na wydajne wykorzystanie dostępnych środków finansowych zgodnie z uzgodnionymi priorytetami;
 - e. optymalnie wykorzystywały europejskie systemy i technologie kosmiczne;
3. UWAŻA, że polityka przemysłowa dotycząca przestrzeni kosmicznej powinna uwzględniać specyficzne cechy sektora kosmicznego oraz fakt, że inwestowanie w potencjał kosmiczny leży w interesie wszystkich państw członkowskich, i zmierzać do następujących wspólnych celów: wspieranie europejskich zdolności w zakresie projektowania, rozwijania, uruchamiania, eksploatacji i wykorzystywania systemów kosmicznych; wzmacnianie konkurencyjności europejskiego przemysłu, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na rynkach eksportowych; oraz promowanie konkurencji i zrównoważonego rozwijania i angażowania zdolności w Europie;
4. UZNAJE, że opracowywanie i realizacja programów kosmicznych, które są ze swej natury działaniami długoterminowymi i związanymi z wysokim ryzykiem, wymaga określonych środków finansowych i zasad wykonawczych, a także długoterminowych zobowiązań;
5. ZWRACA SIĘ do wszystkich europejskich podmiotów instytucjonalnych, aby – z myślą o utrzymaniu niezależnego, niezawodnego i racjonalnego pod względem kosztów dostępu do przestrzeni kosmicznej na przystępnych warunkach – nadały wysoki priorytet kwestii wykorzystywania wyrzutni opracowanych w Europie i aby zbadały kwestie dotyczące możliwości własnego uczestnictwa w działaniach związanych z użytkowaniem wyrzutni;

II – Pomyślne wprowadzenie i zrównoważona realizacja programów sztandarowych

6. PODKREŚLA, że Galileo i GMES są programami sztandarowymi i priorytetami Unii Europejskiej w przestrzeni kosmicznej; w związku z tym ZAPEWNIA, że dla UE priorytetowe znaczenie ma dążenie do uzyskania odpowiedniego długoterminowego finansowania na okres po roku 2013 bez przesądzania przyszłych rozmów na temat przeglądu budżetu oraz następnych wieloletnich ram finansowych;

7. **PODKREŚLA** znaczenie tego, by na podstawie uzgodnionych systemów zarządzania szybko określić konieczne ramy operacyjne programów sztandarowych w długiej perspektywie czasowej, które są konieczne do:
- zapewnienia właściwej wspólnej płaszczyzny działania agencji kosmicznych, usługodawców i użytkowników końcowych;
 - przejęcia odpowiedzialności za operacje długoterminowe i dostosowanie infrastruktury;
 - zapewnienia użytkownikom stałego dostarczania danych i usług;
 - optymalnego wykorzystania zdolności, które istnieją w całej Europie;
 - zwiększenia do maksimum możliwości rozwoju usług komercyjnych;

A – Galileo i EGNOS

8. **ZACHĘCA** do tego, by promować wykorzystanie systemu EGNOS oraz zwiększenie jego zasięgu, w szczególności w UE;
9. **PODKREŚLA**, że należy pilnie: rozmieścić infrastrukturę Galileo zgodnie z rozporządzeniem w sprawie GNSS², zapewnić użytkownikom terminowy, opłacalny i bezpieczny dostęp do usług oraz ukończy przegląd śródkresowy tych programów; w tym kontekście Komisja Europejska powinna przeanalizować możliwości udzielania wsparcia w latach 2011–2013;
10. **PODKREŚLA** potrzebę nieustającej współpracy z wszystkimi partnerami na świecie, w szczególności na szczeblu dwu- i wielostronnym, w kwestiach zgodności i interoperacyjności systemów, aby na czas znaleźć zadowalający kompromis w zakresie zgodności częstotliwości i sygnałów poszczególnych globalnych systemów nawigacji satelitarnej bez wpływu na bezpieczeństwo wewnętrzne państw członkowskich;

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 683/2008 w sprawie dalszej realizacji europejskich programów nawigacji satelitarnej (EGNOS i Galileo).

11. WZYWA Komisję Europejską do przygotowania w porozumieniu z ESA długoterminowego zrównoważonego wykorzystywania systemów EGNOS i Galileo na podstawie możliwych wariantów odpowiednich uzgodnień związanych z przyszłą ewolucją infrastruktury, przy pełnym uwzględnieniu odnośnej wiedzy eksperckiej i doświadczenia ESA;

B – GMES

12. **PODKREŚLA** potrzebę i pilny charakter uruchomienia infrastruktury kosmicznej i usług GMES oraz terminowego zapewnienia użytkownikom dostępu do nich; w tym kontekście **UWAŻA** zatem, że Komisja Europejska powinna przeanalizować możliwości udzielania wsparcia w latach 2011–2013;
13. **APELUJE** do Komisji Europejskiej o wdrożenie rozporządzenia w sprawie GMES³ poprzez jak najszybsze opracowanie, w konsultacji z ESA i wszystkimi państwami członkowskimi, szczegółów polityki dotyczącej danych/informacji w GMES, co przyczyni się także do wzrostu europejskiego komercyjnego sektora usług obserwacji Ziemi; a także o to, by w najbliższym czasie przedłożyć radzie ds. bezpieczeństwa GMES, która wkrótce zostanie utworzona, ocenę zagrożeń dla potencjału GMES – w ramach realizacji zaleceń Komitetu ds. Bezpieczeństwa w Radzie dotyczących polityki ochrony danych w GMES;
14. **POTWIERDZA**, że priorytetowe znaczenie dla UE ma:
 - a. ostateczne podjęcie w 2011 r. decyzji w sprawie zarządzania GMES, w tym w sprawie stałego planu funkcjonowania komponentu kosmicznego GMES, komponentu stacjonarnego oraz usług;
 - b. opracowanie systemu, który będzie uwzględniał kwestie własności i odpowiedzialności w odniesieniu do infrastruktury Sentinel;

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2010 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiego programu monitorowania Ziemi (GMES) i początkowej fazy jego realizacji (lata 2011–2013), Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 1–10

- c. realizację aktywnego programu relacji z potencjalnymi użytkownikami usług GMES, w tym poprzez szybkie utworzenie forum użytkowników GMES;
15. WZYWA Komisję Europejską, by:
- a. zwróciła się do odpowiednich organizacji europejskich o zaproponowanie wymogów użytkowych każdej z usług GMES;
 - b. przygotowała skonsolidowane europejskie wymogi użytkowe, których przedstawienie ESA będzie konieczne podczas planowania kierunku rozwoju komponentu kosmicznego GMES; oraz
 - c. określiła powiązania i wspólne płaszczyzny między usługami GMES a działaniami globalnymi w ramach Grupy ds. Obserwacji Ziemi zmierzającymi do utworzenia Globalnej Sieci Systemów Obserwacji Ziemi;

III - Wkład europejskich systemów kosmicznych w monitorowanie zmiany klimatu i jej skutków

16. ZWRACA SIĘ do Komisji Europejskiej, ESA oraz wszystkich państw członkowskich, by korzystając ze wsparcia odnośnych organizacji europejskich (np. EUMETSAT oraz Europejskiego Centrum Średnioterminowych Prognoz Pogody), wykorzystywały istniejące zdolności i wprowadziły odpowiednie mechanizmy, które zapewnią wykorzystywanie istniejących danych, ponownych analiz oraz wiedzy fachowej do podtrzymania najważniejszych usług informacyjnych związanych z klimatem;
17. ZWRACA UWAGĘ na potrzebę:
- a. stałych i długoterminowych – trwających przez dziesięciolecia – obserwacji prowadzonych z przestrzeni kosmicznej zgodnie z zaleceniami Globalnego Systemu Obserwacji Klimatu, mających na celu dostarczanie wysokiej jakości danych klimatycznych, które są konieczne do lepszego prognozowania i monitorowania, do oceny skutków zmiany klimatu, do opracowania innowacyjnych usług związanych z klimatem oraz do określenia osiągalnych polityk w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej;
 - b. określenia dodatkowych strumieni informacji, które pozwolą dokładniej zrozumieć zmianę klimatu i jej skutki;
 - c. stałego dostarczania danych z istniejących misji, aby umożliwić szybkie przejście od sprawdzonych zdolności badawczych do usług operacyjnych ukierunkowanych na potrzeby użytkownika;

18. WZYWA Komisję Europejską oraz Dyrektora Generalnego ESA, by w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz EUMETSAT-em, na podstawie wymagań użytkowych i wraz ze swoimi partnerami na świecie, koordynowali swoje działania związane z przestrzenią kosmiczną oraz, w oparciu o Globalny System Obserwacji Klimatu, rozpoczęli ocenę istniejących i możliwych w przyszłości braków w zakresie czujników umieszczanych w przestrzeni kosmicznej, które mają podstawowe znaczenie dla dokładniejszego zrozumienia zmiany klimatu i jej skutków; powinni przy tym zwracać szczególną uwagę na czujniki, które ma do dyspozycji Europa, oraz jak najlepiej wykorzystać współpracę międzynarodową poprzez mechanizmy koordynacji, takie jak Komitet ds. Satelitów Obserwujących Ziemię, aby określić przyszłe środki, które pozwolą uzupełnić te braki;

IV – Znaczenie systemów kosmicznych dla polityk bezpieczeństwa i bezpieczeństwo systemów kosmicznych

A - Przestrzeń kosmiczna dla bezpieczeństwa

19. **PODKREŚLA**, że program GMES pozwoli Europie skuteczniej rozwiązywać globalne problemy bezpieczeństwa, oraz ZALECA, by w ramach programu GMES dodatkowo rozważono sposoby zaspokojenia specyficznych potrzeb polityk bezpieczeństwa oraz usług przeznaczonych w szczególności do celów nadzoru morskiego, kontroli granicznej i wspierania działań zewnętrznych UE;
20. **UZNAJE** wyrastające z traktatu lizbońskiego zwiększone zaangażowanie UE w kwestie bezpieczeństwa i obrony oraz utworzenie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ), a także znaczenie zarządzania kryzysowego, które stanowi jeden z głównych elementów działań UE i jej państw członkowskich zarówno w Europie, jak i na świecie; dlatego **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej i Rady UE, którą wspiera EAO, by wraz z państwami członkowskimi i ESA zbadały możliwości wsparcia obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie zdolności do zarządzania kryzysowego poprzez zapewnienie opłacalnego dostępu do takiego potencjału kosmicznego i takich usług kosmicznych, które byłyby silne, bezpieczne i elastyczne (łącznie w sobie globalną łączność satelitarną, obserwacje Ziemi oraz określanie położenia i czasu), z pełnym wykorzystaniem w odpowiedni sposób synergii powstającej w związku z podwójnym zastosowaniem; oraz **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej i Rady UE o zaproponowanie w niezbędnych przypadkach strategicznych rozwiązań;

21. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE rosnące wsparcie, jakie misje i operacje UE otrzymują ze strony Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej (EUSC); ZALECA, by poczynić odpowiednie uzgodnienia mające na celu zwiększenie skuteczności usług, jakie EUSC świadczy na rzecz misji i operacji UE, oraz ułatwić dostęp do krajowych programów obrazowania satelitarnego;

B - Bezpieczeństwo w służbie przestrzeni kosmicznej

22. UZNAJE rosnące uzależnienie europejskiej gospodarki i polityk, w szczególności wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, od potencjału kosmicznego oraz decydujące znaczenie infrastruktur kosmicznych dla procesu decyzyjnego w Europie, a także potrzebę określenia i wprowadzenia odpowiednich środków mających na celu monitorowanie i ochronę tego potencjału, i to już od pierwszych etapów jego rozwoju;
23. ODNOTOWUJE propozycję UE w zakresie kodeksu postępowania dotyczącego działań w przestrzeni kosmicznej;
24. UZNAJE potrzebę stworzenia w przyszłości systemu informacji o sytuacji w przestrzeni kosmicznej (SSA) w postaci działalności na szczeblu europejskim, która rozwinęłaby i wykorzystywała istniejący krajowy i europejski potencjał cywilny i wojskowy, oraz ZWRACA SIĘ do Komisji Europejskiej i Rady UE, by zaproponowały system zarządzania i politykę w zakresie danych, które pozwolą państwom członkowskim wnieść wkład w postaci odnośnych zdolności krajowych zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami i regulacjami dotyczącymi bezpieczeństwa, oraz ZWRACA SIĘ do wszystkich europejskich podmiotów instytucjonalnych o przebadanie właściwych środków, które
- a. opierałyby się na określonych cywilnych i wojskowych wymaganiach użytkowych;
 - b. korzystałyby z odnośnego potencjału zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami w zakresie bezpieczeństwa;
 - c. uwzględniałyby początkowe działania programu przygotowawczego ESA w związku z SSA;

V – Europejska wizja badań przestrzeni kosmicznej

25. UWAŻA, że Europa powinna podjąć działania związane z badaniem przestrzeni kosmicznej przez roboty i ludzi w ramach programu ogólnoswiatowego, przy czym żaden kraj nie powinien monopolizować tej dziedziny ani rościć sobie szczególnych praw; można to osiągnąć poprzez opieranie się na obecnych partnerstwach, w szczególności partnerstwie związanym z Międzynarodową Stacją Kosmiczną (ISS);
26. ZACHĘCA Komisję Europejską oraz Dyrektora Generalnego ESA, by w ścisłym porozumieniu z wszystkimi państwami członkowskimi
- wzmacniali rolę i widoczność Europy w działaniach badawczych w przyszłości poprzez reprezentowanie jednolitego stanowiska na szczeblu międzynarodowym;
 - zwracali się do partnerów międzynarodowych o utworzenie platformy wysokiego szczebla służącej wymianie poglądów na temat ich celów i tymczasowych strategii, scenariuszy i nowych systemów współpracy, uzupełniającej jednocześnie istniejące fora techniczne – co zostało z zadowoleniem przyjęte na drugiej międzynarodowej konferencji poświęconej badaniom przestrzeni kosmicznej;
27. ODNOTOWUJE pozytywną decyzję, jaką niektórzy partnerzy w ramach ISS podjęli w związku z przedłużeniem wykorzystywania ISS co najmniej do roku 2020 oraz PODKREŚLA, że eksploatacja i wykorzystanie ISS stanowią jeden z kluczowych elementów wszelkich przyszłych programów badawczych; dlatego ZWRACA SIĘ do:
- Dyrektora Generalnego ESA, by zakończył konsultacje z partnerami w ramach ISS w celu optymalnego wykorzystania potencjału ISS;
 - państw członkowskich ESA, by oceniły wszystkie możliwości sprostania finansowym konsekwencjom przedłużenia działania ISS;
 - wszystkich europejskich podmiotów instytucjonalnych, by zbadały kwestie dotyczące możliwości ich uczestnictwa w użytkowaniu i wykorzystywaniu ISS;
 - UE, ESA i ich państw członkowskich, by rozważyły wraz z partnerami na świecie korzyści, jakie może przynieść działaniom badawczym wspólna polityka transportowa w przestrzeni kosmicznej;

28. **PODKREŚLA**, że eksploracja Marsa stanowczo leży we wspólnym interesie państw członkowskich, oraz **ODNOTOWUJE** przyjęcie przez ESA programu ExoMars w ramach długoterminowej współpracy z NASA;
29. W związku z powyższym **WZYWA** Komisję Europejską oraz Dyrektora Generalnego ESA do wspólnego opracowania i zaproponowania europejskiej strategii eksploracyjnej obejmującej następujące elementy:
- długoterminowe plany działania i związane z nimi programy technologiczne, w szczególności w dziedzinie systemów zautomatyzowanych i zrobotyzowanych, zaawansowanych systemów napędowych, energetycznych i systemów podtrzymywania życia;
 - wspieranie interdyscyplinarnych innowacji i współpracy;
 - wkład Europy w międzynarodowe programy eksploracyjne, określony na podstawie wiedzy eksperckiej i interesów Europy zgodnie z wyżej wymienionymi planami działania;

VI – Partnerstwo z Afryką w dziedzinie przestrzeni kosmicznej

30. **UZNAJE** wkład, jaki technologie i aplikacje kosmiczne, w tym łączność satelitarna, wnoszą w globalny i zrównoważony rozwój kontynentu afrykańskiego, w szczególności poprzez przyczynianie się do realizacji milenijnych celów rozwoju;
31. **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej, ESA i państw członkowskich o rozszerzenie partnerstw z Komisją Unii Afrykańskiej, z regionalnymi grupami współpracy gospodarczej oraz narodami Afryki, a także wykorzystywanie istniejących inicjatyw i ambicji, aby umożliwić narodom Afryki rozwinięcie zdolności technicznych i instytucjonalnych pozwalających im na nabywanie i wykorzystywanie odpowiednich systemów kosmicznych;
32. **UZNAJE** potencjalną wartość dodaną programu EGNOS dla bezpieczeństwa transportu powietrznego, rozwoju gospodarczego w Afryce i wymian między kontynentami; oraz **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej o prowadzenie wraz z Komisją Unii Afrykańskiej prac nad budowaniem zdolności w tej dziedzinie oraz nad możliwościami uruchomienia w Afryce infrastruktury podobnej do infrastruktury związanej z programem EGNOS;

33. **PODKREŚLA**, że inicjatywa na rzecz GMES i Afryki stanowi krok naprzód w zrównoważonym gospodarowaniu zasobami naturalnymi oraz ochronie środowiska przez obywateli i decydentów w Afryce; **NALEGA NA** niezwłoczne podjęcie decyzji o realizacji priorytetowych zadań związanych z planem działania na rzecz GMES i Afryki;
34. **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej o rozważenie możliwych form wspierania realizacji tych działań;

VII – Zarządzanie działaniami w przestrzeni kosmicznej w Europie

35. **PRZYPOMINA**, że UE, ESA i ich państwa członkowskie są trzema kluczowymi podmiotami kształtującymi europejską politykę kosmiczną, oraz **ZWRACA SIĘ** do nich o dalsze wzmacnianie ich partnerstw z korzyścią dla wszystkich obywateli Europy;
36. **PODKREŚLA**, że w ramach takich partnerstw stosunki między UE a ESA – oparte na przejrzystym określeniu i uzupełnianiu się ról z wykorzystaniem silnych stron obu organizacji – stanowią podstawę zapewnienia trwałego sukcesu europejskiej polityki kosmicznej oraz przyszłych działań w przestrzeni kosmicznej;
37. **DOSTRZEGA** fakt, że w interesie państw, które nie są członkami jednocześnie UE i ESA, leży uczestnictwo we wszystkich fazach programów współpracy, oraz **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** ich chęć uczestniczenia w nich, a także **ZWRACA SIĘ** do Komisji Europejskiej i ESA, aby ułatwiały ten proces poprzez analizowanie i w razie konieczności proponowanie formuł ułatwiających pełny udział w takich programach współpracy;
38. **PODKREŚLA** znaczenie tego, by odpowiednio wcześniej określić w każdym programie operacyjnym podmiot(-y), który(-e) będzie(-ą) pełnić rolę organu operacyjnego na podstawie uzgodnionych systemów zarządzania;

39. ZWRACA SIĘ do Komisji Europejskiej i Dyrektora Generalnego ESA, by do maja 2011 roku ocenili doświadczenie zdobyte w ramach umowy ramowej pod kątem płynących z niego wniosków na przyszłość oraz pod kątem zmienionego środowiska prawnego UE, a także by prowadzili współpracę, w bliskich kontaktach z państwami członkowskimi, w celu rozszerzenia wspólnych działań UE i ESA w kontekście ewoluujących warunków.
-